

Učbenik *Slovenščina za vsak dan 7 – izdaja s plusom* avtoric Nane Cajhen, Nevenke Drusany, Dragice Kapko, Martine Križaj in Marje Bešter Turk je učbenik za slovenščino v 7. razredu osnovne šole. V njem je 17 učnih enot z zanimivimi naslovi, npr. Jezikovni kompas, Jezikovna pahljača. V vsaki enoti učenec spozna nove vsebine ob krajšem ali daljšem zapisanem ali poslušanem besedilu. Predvsem v prvih dveh enotah o opisu države ter o vlogah slovenščine in drugih jezikov v RS imajo izhodiščno in pomembno vlogo za obravnavo snovi nebesedne prvine, npr. zemljevidi. V štirih enotah so besedila, na katera se nato navezujejo naloge, daljša in zelo zanimiva (npr. opis življenja posameznika, opis življenja skupine), dve od teh sta tudi precej zahtevni (besedilo o razvoju Velike Makedonije iz učbenika za zgodovino in besedilo o življenju na Zemlji) in bosta za učence poseben (dobrodošel) izziv.

Enote s slovnično vsebino (predvsem sklanjanje samostalnikov, zaimki in stavčni členi) so obširnejše. Z obravnavo iz primerov in po korakih bo učenec imel občutek, da »že vse zna«. Slovnična vsebina je pregledno in zelo sistematično predstavljena tudi s povzemaalnimi miselnimi vzorci in s preglednicami, ki učencu omogočajo lažje pomnjenje naučenega.

Vse enote so zasnovane tako, da učenec sam prihaja do novih spoznanj, in sicer z odgovarjanjem na vprašanja in z reševanjem nalog. Povzetek novih spoznanj je napisan v obliki kratkega in razumljivega besedila in se oblikovno razlikuje od drugega dela besedila. Čeprav gre za pravila in kratko povzemanje tistega, česar naj bi se učenec naučil, mora biti ta tudi pri tem aktiven. Besedila so namreč nepopolna in učenec jih mora sam dopolniti, tako da ustno vstavi manjkajoče besede. Te so včasih napisane že v navodilu nad povzetkom in učenec mora med njimi izbrati prave ter jih vstaviti na pravo mesto, včasih pa mora manjkajoče dele zapolniti povsem samostojno. Če ima pri tem težave, si lahko pomaga tudi z rešitvami, objavljenimi na spletu. Dopolnjena besedila mora nato prepisati v zvezek. Prepisovanje končnih spoznanj v zvezek je smiselno, saj učenec s tem utrjuje novo usvojeno znanje.

Učbenik pa ne prinaša samo snovi, ki se jo mora učenec naučiti, ampak v dveh enotah učenca neposredno spodbuja k razmišljanju o tem, kako se učimo, npr. ob poslušanju besedil ali iz besedil v učbeniku. Učenca usmerja v dejavnosti pred poslušanjem/branjem, med njim in po njem ter ga navaja na to, da se nauči učiti. Z zgledom ob besedilu iz učbenika zgodovine in strokovnem besedilu učbenik *Slovenščina za vsak dan 7 – izdaja s plusom* na nek način prestopa okvir slovenščine in kaže, kako naj bi se obravnavala besedila tudi pri drugih predmetih.

Vprašanja in naloge v učbeniku so vseh zahtevnostnih ravni in učenec ob njih razvija vse štiri temeljne sporazumevalne dejavnosti: poslušanje, govorjenje in pogovarjanje ter branje in pisanje. Naloge učenca spodbujajo k opazovanju in razmišljanju, saj mora ta svoje odgovore ali popravke pogosto pojasniti, primerjati svoje izdelke/odgovore z drugimi, jih vrednotiti, razmišljati o svojem jeziku v primerjavi z drugimi jeziki. Odlično je tudi to, da mora učenec v posameznih enotah uporabiti stvarno znanje iz enot, ki jih je že predelal.

Naloge spodbujajo tudi skupinsko delo in sodelovalno učenje (npr. priprava opisa življenja izbranega naroda), pridobivanje podatkov s spleta in izdelovanje elektronskih prosojnic. Zanimive so naloge, pri katerih mora učenec napisati besedilo (npr. za govorni nastop, pripovedovalno besedilo, opis življenja izbrane osebe, poročilo o izbrani prireditvi, vabilo) in ga po e-pošti poslati svojemu učitelju. Ta naj bi

ga pregledal in učencu dal povratno informacijo. Te naloge od učenca torej zahtevajo tvorjenje pisnih besedil, učencu so blizu, ker mora besedilo oddati v elektronski obliki, obenem pa učenec, s tem ko ga mora poslati učitelju, vadi sporazumevanje po e-pošti. Učitelj bo imel lažje delo pri pregledovanju, saj si lahko pomaga z računalniškim programom, po drugi strani pa seveda tudi odgovornost za natančen pregled in koristno povratno informacijo. Učbenik na splošno od učenca zahteva tvorjenje tako ustnih kot pisnih besedil, od učitelja pa, da ta besedila pregleda in da učencu povratno informacijo, kajti le tako lahko učenec izboljšuje svojo zmožnost tvorjenja besedil.

Učbenik odlikujejo tudi naloge, ki spodbujajo medpredmetno povezovanje, npr. učenec naj pripravi govorni nastop pri zgodovini, pri tem pa naj mu pomagata oz. sodelujeta učitelj slovenščine in učitelj zgodovine. Tovrstne naloge so izziv ne samo za učenca, ampak tudi za učitelja slovenščine, saj mora ta glede na raznovrstnost tem, ki jih bodo izbrali učenci, poznati tudi vsebine drugih predmetnih/strokovnih področij ali se o njih poučiti, da bo lahko presodil ustreznost vsebine učenčevega besedila.

Vsaka učna enota oziroma njen posamezen del se konča z razmislekom učenca o tem, kaj novega se je v tej enoti/delu enote naučil. Samoevalvacijo zahtevajo tudi nekatere druge naloge, pri katerih mora učenec razmisliti o tem, kaj mu povzroča/je povzročalo težave, ali o tem, kaj sam počne med določeno sporazumevalno dejavnostjo, npr. med poslušanjem, pogovarjanjem.

Učbenik je tudi oblikovno privlačen. Zaradi veliko beline in premišljene izbire barv deluje bralcu zračno in pregledno. Zapomnitev besedila učencu lajšajo humorne ilustracije.

Največja odlika učbenika so celostna zasnova, ki spodbuja učenca k razmišljanju in samostojnemu usvajanju novega znanja ter k samovrednotenju, naloge višje kognitivne stopnje, daljša, zahtevnejša in tematsko zelo zanimiva izhodiščna besedila in sistematično predstavljene vsebine. Učbenik na ustrezen način z navodili usmerja učenca pri postopnem razumevanju učnih vsebin, povezovanju že usvojenega znanja ter razvijanju sposobnosti za razvijanje ciljnih dejavnosti in je skladen s sodobnimi spoznanji jezikoslovne/slovenistične stroke ter primeren za starostno stopnjo učencev, ki jim je namenjen.

mag. Lara Godec Soršak

15. 3. 2015